

LATVIJA IGAUNIJA LIETUVA BALKTRIEVIJA

Š. g. 12. jūnijā Rīgā notika konference „Nodokļu strīdi praksē”, kuru organizēja SORAINEN. 21. maijā prestižais International Tax Review, daļa no Euromoney Legal Media Group, novērtēja SORAINEN nodokļu jomā paveikto izcilo darbu un piešķīra tam titulu „Baltijas valstu gada nodokļu birojs 2014”. SORAINEN saņem šo apbalvojumu ceturto reizi pēdējo piecu gadu laikā par inovatīvu konsultāciju sniegšanu sarežģītās nodokļu lietās. Baltijas valstis tiek vērtētas jau 5 gadus, un, cik mums zināms, šis ir vienīgais starptautiskais apbalvojums, kas izvērtē Baltijas valstu nodokļu tiesību prakses. Ne velti minējam faktu, ka SORAINEN ir atzīts par labāko nodokļu biroju. Spriežot pēc tā, cik interesanta un saturiski piepildīta bija šī konference, SORAINEN pilnībā attaisno tam piešķirto labākā nodokļu biroja nosaukumu.

Šajā un turpmākajos numuros piedāvājam saviem lasītājiem dažus fragmentus no šīs konferences. Arī turpmākajos numuros piedāvāsim saviem lasītājiem dažus fragmentus no šīs konferences.

Nodokļu strīdi saistītu pušu darījumos

Aija Lasmane, SORAINEN vecākā nodokļu menedžere

Kam VID pievērš uzmanību?

Pēdējā laikā tiesu praksē parādās arvien vairāk tiesu lietas, kurās VID un nodokļu maksātāji strīdas par nodokļu piemērošanu saistītu pušu darījumos. Turpinājumā aplūkosim galvenos strīdu avotus saistītu pušu darījumos.

Saistīto pušu identificēšana (vai persona tiek uzskatīta par saistītu, vai nē).

No tiesu prakses redzam, ka ir vairāki strīdi starp VID un nodokļu maksātājiem par to, vai fizisku personu var uzskatīt par ar uzņēmumu saistītu personu un darījumos ar šo personu ir piemērojamas tirgus cenas.

No tiesu prakses izrietošās atziņas ir šādas:

Valdes locekļa tiesības pārstāvēt sabiedrību atsevišķi nenorāda uz izšķirošu ietekmi sabiedrībā – līdz ar to šāda

persona nav uzskatāma par ar uzņēmumu saistītu personu nodokļu piemērošanas vajadzībām

(Augstākā tiesa, 12.03.2014.).

Ja laulātajiem katram pieder 50% dalība vienā uzņēmumā, katrs no tiem ir ar uzņēmumu saistīta persona un darījumos ar šādām personām ir piemērojamas tirgus cenas

(Apgabaltiesa, 31.05.2013.).

Saņemto pakalpojumu saistība ar saimniecisko darbību

Piemēram, vienā no tiesu lietām ir šāds strīds: Latvijas uzņēmums ir saņēmis rēķinu par vadības pakalpojumiem no Igaunijas saistīta uzņēmuma, bet VID ir apšaubījis to, vai Latvijas uzņēmumam vispār bija nepieciešami šie pakalpojumi un vai šie pakalpojumi ir saistīti ar uzņēmuma saimniecisko darbību. Tiesas procesa rezultātā uzņēmums ar atbilstošu dokumentāciju pierādīja saņemto pakalpojumu saistību ar saimniecisko darbību, bet šādas tiesu lietas liecina, ka VID pievērš pastiprinātu uzmanību šādiem jautājumiem.

Funkcionālā analīze darījumu salīdzināmība

Piemēram, ir tiesu lieta par situāciju, kurā uzņēmums bija nodefinējis savu funkcionālo modeli transfertcenu pamatošanai, uzskatot, ka darbojas kā zema riska un ierobežotu funkciju pakalpojumu sniedzējs. Kā salīdzinoši dati tika izmantoti salīdzināmu uzņēmumu, kas darbojas ar ierobežotām funkcijām, finanšu rādītāji.

Taču VID nodokļu audita rezultātā secināja, ka šis nodokļu maksātājs uzņemas daudz vairāk funkcijas un riskus un līdz ar to uzņēmuma piemērotie salīdzināmie dati nav izmantojami un uzņēmumam jāmaksā papildu nodokļi. Šī tiesu lieta norāda arī uz to, ka īpaša vērtība jāpievērš transfertcenu dokumentācijā definētā uzņēmuma darbības modeļa atbilstībai reālajam uzņēmuma darbības veidam, jo atšķirīgs funkciju un risku sadalījums ir pamats transfertcenu pamatojuma apstrīdēšanai.

Atšķirīgs funkciju un risku sadalījums ir pamats darījumu atzīšanai par nesalīdzināmiem. Datu korekcijas jāveic tikai tad, ja tā uzlabo datu ticamību.

Metodes izvēle un peļņas rādītāji

Ir vairākas nodokļu tiesu lietas, kurās VID apstrīd nodokļu maksātāja transfertcenu pamatojošās metodes izvēli un piemērošanu.

Piemēram, uzņēmums bija pamatojis savas transfertcenas ar tālākpārdošanas cenu metodi. Veicot auditu, VID uzskatīja, ka uzņēmuma rentabilitātes aprēķinā ir ņemtas vērā tikai pārdošanās produkcijas ražošanas izmaksas un nepamatoti nav ņemtas vērā administrācijas un pārdošanas izmaksas. VID uzskatīja, ka ir jāanalizē operatīvās peļņas rentabilitāte.

Saskaņā ar VID analīzi operatīvajā līmenī rentabilitātes peļņa vairs neiekļāvās tirgus līmenī un tika veikts UIN uzrēķins. Savukārt administratīvā rajona tiesa, lemjot par šo lietu, uzsvēra, ka tālākpārdošanas metode pēc definīcijas paredz, ka jāizmanto bruto peļņas rādītāji un, salīdzinot operatīvā līmeņa rādītājus, VID tālākpārdošanas metodi piemēroja nepareizi. Spriedumā tiek norādīts, ka VID nav pamatojis metodes izvēli un

to nepareizi piemērojis. Šajā spriedumā parādās atziņa, ka nepietiekoši pamatota metodes izvēle jeb nekorekta metodes pielietošana ir pietiekams arguments, lai metodes piemērošanu noraidītu. Šis arguments ir saistošs arī nodokļu maksātājiem situācijās, kad viņi izvēlas transfertcenas pamatojošās metodes.

Nodokļu strīdi finanšu darījumos

Finanšu darījumi ir viena no populārām nodokļu strīdu jomām. Piemēram, vienā no tiesu lietām tiek analizēta situācija, kurā Latvijas uzņēmums bija aizņēmis līdzekļus no vairākām bankām, kurām tika maksāti procenti par aizņēmumu. Šis uzņēmums vienlaikus izsniedza bezprocentu aizdevumus gan saistītām, gan nesaistītām pusēm.

Šajā lietā nodokļu uzrēķins ir bijis par divām tēmām. Bezprocentu aizdevumus nesaistītiem uzņēmumiem VID uzskatīja par nesaistītiem ar saimniecisko darbību un līdz ar to bankām maksātos procentus par neatskaitāmiem ar UIN apliekamā ienākuma aprēķinā.

Savukārt darījumos ar saistītajiem uzņēmumiem tikai analizēts, vai procentu likme atbilst tirgus likmēm un tika veikta transfertcenu korekcija. Tiesa nosprieda, ka VID nodokļu uzrēķinu ir veicis pamatoti.

Ieteikumi transfertcenu piemērošanā:

Transfertcenu dokumentācija

- Sagatavot dokumentāciju un regulāri atjaunot datus.
- Regulāri sekot līdzi transfertcenu dokumentācijā definētā uzņēmuma darbības modeļa atbilstībai reālajam uzņēmuma darbības veidam.

Transfertcenu metožu piemērošana

- Pamatot transfertcenu metodes izvēli.
- Pareizi izvēlēties salīdzināmos peļņas rādītājus.

Salīdzināmība

- Pārlicināties, vai iekšējie darījumi ir salīdzināmi.
- Pārbaudīt, vai datu korekcijas iespējams veikt. Pārbaudīt, vai datu avots ir uzticams.

Funkcionālā analīze

- Rūpīgi analizēt funkcijas un riskus analizējamos darījumos.

Bezprocentu aizdevumi

- Noskaidrot tirgus procentu likmes.

Transfertcenu audits un tiesvedība

- Sagatavoties rūpīgi.
- Sekot termiņiem.

P.S. Publicēts ar saīsinājumiem.

VID speciālista komentārs:

Sandra Rasmane – VID Nodokļu kontroles pārvaldes Starptautisko darījumu kontroles metodikas un atbalsta daļas vadītāja

Ja vērtē transfertcenu situāciju Latvijā, situācija ir uzlabojusies. Uzņēmumiem ir izstrādātas transfertcenu dokumentācijas. Pagājušajā gadā likumdošana tika papildināta ar jaunajām prasībām. Neskatoties uz uzlabojumiem, kuri ir vērojami, uzņēmumu biznesa stratēģijas bieži nav pārdomātas, tādējādi rodas nodokļu riski un zaudējumi.

Metodes ir jāizmanto secīgi, bet attiecībā uz transfertcenām secīgums nav piemērojams. MK noteikumu 556. punktā ir teikts, ka metodi izvēlas atkarībā no darījumu veida, saistīta uzņēmuma veiktajām funkcijām, iesaistītajiem riskiem un aktīviem. Pēdējā iesniegtajā lietā par transfertcenām tiesas spriedums bija atbilstošs šiem noteikumiem.

Ja tiek meklēti salīdzināmie uzņēmumi, ir jā saglabā informācija. Visdrīzāk tiek izmantota kāda datu bāze. Tas ir būtiski, jo audita laikā to ir vērtīgi uzrādīt. Kad ir veikta tehniskā atlase, nākamais solis ir manuālā atlase (katrs uzņēmums tiek apskatīts un izvērtēts individuāli). Arī šī informācija ir jā saglabā un jāuzrāda audita laikā.

Ieteicams izmantot tikai publiski pieejamo informāciju vai datubāzes.

Ja nodokļu maksātājs apgalvo, ka, lai noskaidrotu tirgus cenu, tika izmantoti telefona zvani uz reklāmu sludinājumiem – šī informācija nav pārbaudāma.

Iepriekšējo gadu rādītāji tiek izmantoti, lai redzētu, vai uzņēmumu vispār var uzskatīt par salīdzināmu objektu. Peļņas rādītājus var noteikt pēc informācijas, kāda ir bijusi peļņa iegūstamā darījuma brīdī.

Svarīgs noteikums, kurš ir jāievēro, – iespēja jebkurā laikā uzrādīt informāciju par ārvalstu uzņēmumiem. Ja audīts tiks veikts „mātes uzņēmumā”, tam ir jāsniedz visa nepieciešamā informācija par saistītiem „meitas uzņēmumiem”, ar kuriem ir notikuši darījumi.

Ja tiek izmantotas formulas, ir jāpaskaidro visi rādītāji, kas izmantoti aprēķinā. Nav jāaprobežojas tikai ar apzīmējumiem. Vārdiski jāpaskaidro, kādas darbības uzņēmums ir veicis.

Izstrādājot transfertcenu dokumentāciju, būtu vēlams vērsties pie lietpratējiem, kas šo dokumentāciju jums sagatavos visprecīzāk.

Jāatzīst, ka vispareizākais variants būtu slēgt vienošanos ar VID. Vienošanās procesā tiek izskatīti visi darījumi (procedūra ir jau zināma un aprakstīta MK noteikumos). Šis ir lielisks līdzeklis, lai izvairītos no nodokļu strīdiem par transfertcenām.

Abonēt žurnālu!

29620020;

info@pvn2013.lv